

TEMA 4: L'AGRICULTURA, LA RAMADERIA I LA PESCA

INTRODUCCIÓ

L'agricultura, la ramaderia, la pesca i l'explotació forestal són activitats econòmiques que formen part del sector primari. Als països rics l'agricultura té una productivitat alta gràcies a la tecnologia, mentre que als països pobres es mantenen collites escasses i irregulars.

Des d'un punt de vista econòmic, es distingeix entre agricultura i ramaderia de subsistència i agricultura de mercat.

La pesca actual planteja alguns problemes. Les tècniques modernes de pesca impedeixen la reproducció normal dels peixos.

1. EL SECTOR PRIMARI. LES ACTIVITATS AGRÀRIES.

1.1. EL SECTOR PRIMARI. El sector primari comprèn l'agricultura, la ramaderia i la pesca. També inclou l'explotació forestal.

Actualment, el 39% de la població mundial treballa en aquest sector, però hi ha grans diferències entre les diverses zones de la Terra.

1.2. LES ACTIVITATS AGRÀRIES. Pel que fa al sector primari, les activitats agràries hi ocupen un lloc molt important.

Estan condicionades pels factors següents:

El clima. Cada conreu necessita unes condicions climàtiques per desenvolupar-se. Les temperatures excessivament baixes o altes, o l'escassetat de precipitacions limiten o impedeixen el seu desenvolupament.

El relleu. L'agricultura se sol localitzar a les planes i al fons de les valls més amples.

El sòl. L'aprofitament agrari del sòl depèn de la seva textura i de la seva acidesa.

2. ELS PAISATGES AGRARIS

2.1. CARACTERÍSTIQUES DELS PAISATGE AGRARI. El paisatge agrari és el paisatge modificat amb la finalitat d'obtenir productes de la natura i que ha evolucionat per augmentar-ne l'aprofitament.

Els elements que caracteritzen els paisatges agraris són les parcel·les, els sistemes de conreu i el poblament.

2.2. LES PARCEL·LES. Una parcel·la és un tros de sòl dedicat al conreu. Es diferencien les unes de les altres per la mida, la forma i els límits. Segons aquests criteris podem distingir :

El paisatge de camps oberts o openfield, format per parcel·les obertes.

El paisatge de camps closos o bocage, format per parcel·les tancades.

2.3. ELS SISTEMES DE CONREU. Per obtenir els productes agraris, els agricultors utilitzen diverses tècniques o sistemes de conreu:

En el policonreu l'espai agrari es divideix en moltes parcel·les, on es conreen espècies diferents. En el monoconreu l'espai conrea un sol producte.

Als paisatges de regadiu l'aigua s'extreu del subsòl o d'embassaments i, per mitjà de canals, es condueix cap als camps. Els conreus de secà només reben l'aigua de la pluja.

L'agricultura intensiva produeix la quantitat més gran de productes en el mínim espai possible. L'extensiva es practica a llocs amb molt terreny amb la finalitat d'obtenir grans quantitats dels productes conreats a un preu baix.

2.4. EL POBLAMENT

El poblament rural és la part de l'espai rural habitat per les persones. Pot ser dispers o concentrat.

Actualment el 39% de la població mundial viu en espais rurals, tot i que hi ha diferències molt grans entre continents i països.

3. L'AGRICULTURA DE SUBSISTÈNCIA

3.1. CARACTERÍSTIQUES. L'agricultura de subsistència produeix tot el que és necessari per a la supervivència. Conrea majoritàriament productes per a l'autoconsum.

Les tècniques de conreu que s'utilitzen són rudimentàries i es basen en les que es van desenvolupar durant el Neolític.

L'explotació constant de les terres, la poca eficàcia de les tècniques de conreu i la mala qualitat de les llavors fan que el rendiment sigui molt baix.

3.2. L'AGRICULTURA DE SUBSISTÈNCIA AL MÓN. Les tècniques de conreu i els productes que usen els diversos pobles que practiquen l'agricultura de subsistència són les següents:

L'agricultura itinerant per cremació, que es practica a l'Àfrica, Amèrica del Sud i a algunes zones d'Àsia.

L'agricultura extensiva de secà, que es fa a les zones seques d'Àfrica.

L'agricultura irrigada de l'arròs de l'Àsia monsònica.

4. L'AGRICULTURA DE MERCAT

4.1. EL PAS DE L'AGRICULTURA DE SUBSISTÈNCIA A L'AGRICULTURA DE MERCAT. El pas de l'agricultura de subsistència a l'agricultura de mercat va començar als països desenvolupats amb la Revolució Industrial.

En aquell moment, les millores de les activitats agràries van fer possible obtenir productes sobrants o excedents.

4.2. L'AGRICULTURA DE MERCAT. L'agricultura de mercat té dos grans objectius, augmentar les vendes i reduir els costos. Tot això s'aconsegueix mitjançant:

La mecanització del camp. Permet estalviar mà d'obra, augmentar la producció i disminuir els preus dels productes agrícoles. L'especialització de la producció agrària. Fa possible augmentar la producció amb menys costos, produir més quantitat i una millor comercialització.

La ràpida comercialització dels productes agraris. Permet agilitar la comercialització de productes frescos i utilitzar transports adequats al tipus de producte.

5. LA RAMADERIA AL MÓN.

5.1. LA RAMADERIA TRADICIONAL. La ramaderia tradicional acostuma a complementar l'agricultura, perquè el bestiar serveix per treballar el camp i produir adobs.

Es practica a zones intertropicals, a algunes zones monsòniques i a algunes zones mediterrànies.

Només a les zones molt seques, on amb prou feines hi ha agricultura, sorgeix la ramaderia de subsistència pròpia dels pastors nòmades.

5.2. LA RAMADERIA COMERCIAL O DE MERCAT.

Té com a objectiu vendre la producció al mercat i obtenir el màxim benefici. Cal diferenciar entre:

Ramaderia intensiva. Es practica en explotacions molt especialitzades. El resultat és l'obtenció de molts exemplars en un espai reduït.

Ramaderia extensiva. Es practica a llocs que disposen de molt terreny de pastura. Necessita poca mà d'obra perquè els ramats pasturen lliurement.

6. LA PESCA. TIPUS DE PESCA.

6.1. LA PESCA. La pesca es basa en l'aprofitament dels recursos animals que ofereix el mar.

Actualment es distingeixen dos tipus de pesca: la tradicional o artesanal i la industrial.

6.2. LA PESCA TRADICIONAL O ARTESANAL. Es realitza prop de la costa i utilitza la força humana i ormeigs de pesca senzills.

Es manté a regions poc desenvolupades. La seva producció és escassa i serveix, bàsicament, per a l'autoconsum.

6.3. LA PESCA INDUSTRIAL. Té com a objectiu obtenir un gran volum de captures. Per això necessita recursos econòmics, una tecnologia avançada i unes infraestructures portuàries.

Segons el lloc on es practica, distingim entre: pesca costanera, pesca d'altura i gran pesca.

7. ON ÉS PESCA?

7.1. PRINCIPALS ZONES PESQUERES. No tots els punts del mar són igualment rics en pesca. Les captures són més abundants en uns llocs anomenats caladors, que solen estar situats:

A les zones on la plataforma continental és extensa.

A les zones de contacte entre corrents marins freds i càlids.

A les zones costaneres a prop de les quals passa un corrent marí fred.

8. ELS PROBLEMES DE LA PESCA

8.1. ELS PROBLEMES. Els dos problemes més urgents que té plantejats actualment el sector pesquer són la sobrepesca i la falta de caladors a causa de l'ampliació de les aigües jurisdiccionals.

Un altre problema rellevant és la creixent contaminació de les aigües costaneres a causa dels abocadors tòxics industrials i de les freqüents marees negres provocades per accidents dels vaixells petrolers.

8.2. L'EXPLOTACIÓ SOSTENIBLE DELS RECURSOS MARINS. Per assegurar una explotació sostenible dels recursos marins es considera urgent reemplaçar el sistema de depredació per una explotació intel·ligent del mar.

Algunes organitzacions internacionals treballen en aquest sentit i per això estableixen normatives de pesca severes, alhora que pretenen repoblar el mar amb la cria artificial de peixos.